

KRONIKA

Na prowincji w Królestwie
zacznie rs. 12 (złp.)
nie rs. 3 (złp.)
w prowincji
z dodaniem
rs. 1 lub 1 kwarta-
lnie z koperty.

Dziś rano stopni ciepła 0, wczoraj w poł. ciep. 9.
Wysokość wody na Wiśle stóp 1 cali 8.

— No, juścić frak, czyż frak się nie bierze

teczną ilość powietrza zbrodniarzy jak chorych, a w końcu dopiero zwrócono się do zdrowych. Początek bowiem wentylacji natrafiamy w menażerych, gdzie kosztowne exemplarze starano się opatrzyć w odpowiednią ilość świeżego powietrza, i w salach do chowu jedwabników: potem z kolei dopomnieli się o powietrze prawodawcy wielkich narodów osiadłych po obu stronach kanału La Manche. następnie zwrócono się do więzień, a niedawno dopiero to konieczne urządzenie rozciągnięciem zostało do szpitali, koszar. Do tych ostatnich budowli policzyć dziś należy kościoły: kościół św. Magdaleny w Paryżu i teatru, które choć nie ciągle ale za to zbyt wielką ilość osób zatrzymują w szczupłym miejscu przez kilka godzin i to przy mocnym ogrzaniu i rześkim oświetleniu. Istnieje więc aż dwie przyczyny silnie pomagające psuciu powietrza, oddech wraz z powiększonymi wyziewami skórnymi i palenie się tłuszczów lub gazu; obie niszczą znaczną część kwasorodu powietrza, który zastępują kwasem węglowym, wydzielają znaczną ilość wodorodu węglowego; a naostatek będąc źródłem mocnego ciepła sprzyjają przez to samo szybkiemu gniciu materii organicznych zawieszonych w powietrzu, lub raczej w cząstkach pary obficie zmieszanej z powietrzem. Te powody dostatecznie usprawiedliwiają winny potrzebę przewietrzania sal teatralnych. Wentylacja naturalna to jest przez szpary drzwi, okien, przez uchylanie drzwi, wcale nie jest wystarczającą. Oprócz innych dowodów, najprościej o tem przekonywa, zapach albo raczej przykry zaduch teatralny, i nie zwykłe znużenie jakie owdłada słuchaczy, po parogodzinnej pobycie w teatrze nawet przy wygodnym pomieszczeniu, i jakis instyktowy pociąg do świeżego powietrza.

Przewiewanie takich sal winno się odbywać za pomocą zupełnie świeżego powietrza, czerpanego zimą z obszernych korytarzy, a latem z piwnic lub miejsca otwartego; nadto musi być ciągle tak, żeby zaprowadzało świeże w miarę uchodzenia zepsutego powietrza, a na koniec nie powinno się odbywać gwałtownie, aby nie sprawiało ciągów tem szkodliwszych, że osoby siedzące są zwykle lekko odziane, a mocno rozgrzane.

Tym warunkom jedynie zadosyć uczynić może umyślnie urządzona wentylacja, która bez zbyt znacznego kosztu łatwo uskutecznią być może. W starych teatrach np. przed ćwierć wieku zbudowanych nie natrafiamy podobnych urządzeń i powiększej części grzeszą one i nie akustycznym urządzeniem i ciasnotą i zaduchem, w nowszych jednak lub odnawianych architekci nie zapomnieli już o świeżem powietrzu. Było to skutkiem powszechnie uznanej potrzeby wentylowania wielkich sal zgromadzeń, amfiteatrów, wielkich sypialni i t. d.; tak dalece niektórzy pisarze jak np. d'Arcet żądali aby administracje teatrów (we Francji) uczynić odpowiedzialne za zaniechanie tego środka łatwego, a tyle pożytecznego dla zdrowia.

Według mniemania znamienitych autorów najkorzystniej jest dla zdrowia osób zgromadzonych w wielkich salach, urządzać przewiewanie w ten

sposób, aby świeże powietrze wpuszczać górą, a zużyte otworami przy posadce znajdującymi się odprowadzać na zewnątrz. Między innymi przyczynami i to policzyć należy, że powietrze czerpane z góry nad dachem często bywa lepsze jak wprowadzane z dołu, a mianowicie też gdy teatr znajduje się w miejscu zacienionem, lub otoczony jest małymi zwykle zanieczyszczonymi podwórkami przyległych domów. Jednakże w teatrach francuzkich podobny sposób nie został zastosowany, a to głównie dla znacznych kosztów jakich wymagałaby mechaniczna wentylacja. Poprzestano więc na przewiewaniu odwrotnem, z tego głównie powodu, że teatru w skutek zwyczajem przyjętego sposobu oświetlania, posiadają gotowy silny przyrząd wentylacyjny w żyrandolu, który tylko przez stosowne dodatki dobrze w tym celu spożytkować należy.

Sądźmy, że nie będzie rzeczą zbytęzną pokrótce opisać sposób przyjęty zwykle wentylacji teatrów w Paryżu.

D'Arcet, który urządzał przewiewanie głównych teatrów w tem mieście, użył w pomoc żyrandola. W tym celu nad otworem żyrandola ustawił szeroką rurę, górującą nad dachem całej budowli, a wewnątrz opatrzył dwoma podnoszącymi się kłapami, które albo zupełnie zamknąć, albo przymykać mogą wewnętrzne rury. Ta rura służy do odciągania zużytego, ciepłego powietrza z całej sali, a dla pewniejszego działania można ją w końcu opatrzyć ruchomą klapą, obracającą się z wiatrem, a tem samem przeszkadzającą szkodliwemu działaniu mocnych wiatrów.

Świeże powietrze, w lecie chłodne a w zimie ciepłe, dwojakim sposobem do sali wprowadzaniem być może, bez wywołania szkodliwych ciągów; albo ciepłe powietrze, z korytarzy ogrzewanych kaloryferami, przez mnóstwo małych rur przechodzących pod sufitami łóż i otwierających się u dołu na części wystającej sufitu, albo prościej przez fałszywy sufit umieszczony pod puląpem każdej łóży, otwarty na samym brzegu zwróconym ku wnętrzu sali. W teatrze wielkiej opery w Paryżu nad łóżami pierwszego i drugiego piętra są podobne fałszywe sufity, których podłużne otwory ku środkowi zwrócone, ubrane w pewnych odstępach złączonymi rozetkami, harmonizują z całością tego wspaniałego urządzonego teatru, nie razią swą czarnością, tak, że z krzesła szukające oko rozróżnić je może, lecz nikną przed wzrokiem zwykłych słuchaczy.

Przy tak urządzonem przewiewaniu teatrów, można pozostawiać otworem drzwi łóż, bez narażenia się na ciągi. Nadto, dla większej dogodności, w każdej łóży u dołu jest otwór opatrzonej kłapą i przywołującej przez rurę świeże powietrze z zewnątrz, tym sposobem po zamknięciu drzwi można stosownie do woli uchylić otwór i wpuszczać do środka łóży świeże powietrze.

Przewiewanie teatru zimą za pomocą świecznika zawieszanego w zwykłym miejscu, jest zupełnie niezadowolniające, latem jednak wymaga pewnych ostrożności. Jeżeli się trafi, że temperatu-

ra zewnętrznego powietrza wynosi około 16° R., wtedy ruch zużytego powietrza, uchodzącego otworem nad żyrandolem i posiadającego od 16 do 20° R., bywa wówczas utrudniony. W takim razie dla wzmocnienia wentylacji, potrzeba żyrandol wyżej cokolwiek podnieść, przez co powietrze w rurze mocniej się rozgrzeje i żądany ciąg powietrza natychmiast się ustala.

Nad sceną, albo raczej w środku miejsca znajdującego się za zasłoną, wypada urządzić podobny otwór, opatrzone rurą wychodzącą nad dach w kształcie wieżyczki. Przeznaczeniem jej będzie odprowadzanie na zewnątrz dymu z prochu spalonego podczas przedstawień, lub ogni sztucznych; w takim bowiem razie, dosyć, zamknawszy wszelkie otwory przywołujące powietrze do sali teatralnej, otworzyć rurę umieszczoną nad sceną: ta szybko ściągnie dym wystrzału, nie zmuszając widzów do oddychania powstałymi gazami.

Urządzenie podobnego otworu po nad sceną, ma jeszcze i tę ważną zaletę, że w razie wybuchłego ognia podczas przedstawienia, może w części uchronić od duszącego dymu palących się dekoracji, a nawet dopomóc wraz ze stosownie obmyślaną kurtyną do ocalenia sali teatralnej. S. P.

Korrespondencja Kroniki

22 września 1856 r.

Komunikuję wam ciekawą wiadomość: Odkryto groby królów Scytyjskich, poszukując ich według Herodota w kraju Gherros, którego powierzchnią zajmuje dziś gubernia Ekaterynosławska. Z listu który otrzymaliśmy, widać, że odkryto je w jednej z największych mogił, mającej do 40 arszyn wysokości, znajdującej się przy wsi Alexandropolu. Nie objaśnia mi list gdzie mianowicie leży owa wieś Alexandropol. Szukałem jej na szczegółowej mapie Schuberta i znalazłem wprawdzie wioskę tego nazwiska, ale odległą przynajmniej o wiorst 130 od Dniepru, pod 48 gr. szer. pół. w południowej części powiatu Bachmuckiego przy zbiegu dwóch małych rzeczek Wileż i Łozowej, które znowu wpadają do rzeki Jasionowatej. Alexandrowek i Alexandrowsków jest dużo w gub. Ekaterynosławskiej, Alexandropol jeden; czy przy tem czy przy innem, jeszcze dziś z pewnością powiedzieć nie mogę. Mogiłę skopano całkowicie; katakumby odkryto pod nią, znaleziono tam nadto wiele złotych, srebrnych, miedzianych, żelaznych i glinianych wyrobów. Rozkopywaniem zajmowali się z polecenia rządu dyrektor muzeum Kerczyńskiego p. Lucenko i Saweljew, ten sam archeolog, który roku 1853 i 54 rozkopywał mogiły w guberniach Włodzimierskiej i Jarosławskiej. Właśnie gdy to piszę, odbieram rosyjską gazetę *Petersburgskie Wiadomości*, i w nrze 192 znajduje też samą wiadomość. Rzecz więc nie podpada zwątpieniu. Herodot się sprawdza.

Czemu nie posiadamy dotąd w przekładzie Herodota? Wiemy o przekładzie *Scytyj* przez Andrzeja Podbereskiego; drugi rękopis mamy w ręku; ale nakładcy znaleźć nie możemy. Już nam nie chodzi o zaopatrzenie bada czy rzeczy krajowych w to

na siebie, czyż tato kiedy idzie do bióra nie ubiera fraka.

— Ale czekajno, a gdzie tu dwie sylaby?

— Jakto gdzie? a *f* i *ra*k czy to nie dwie.

Szczęściem dla Ignasia, jego profesor grammatyki polskiej od którego zawsze miewał stopień *mały*, nie znajdował się pomiędzy obecnymi tam.

Wszyscy klasnęli w ręce.

— A żeśmy na to nie padli, a to mała żmija jak on nas podszedł, zawołał jeden.

— Zkąd on sobie utworzył takie nowe reguły syllabizowania? wyrzekł drugi.

— Dajcie pokój, to wyraźna głowa, odezwał się trzeci, zobaczycie że z niego będzie człek kiedyś!

— A jak on wszystko dowcipnie ułożył, zawołał czwarty, jakby jaki stary poeta!

— Poeta! poeta! wykrzyknęli wszyscy, Ignas będzie wielkim poetą.

I miasto wieńcalaurowego, przybrali mu głowę w kapciuch, tak dobrze przez niego zasłużony, postawili go na stole i okrzyknęli za poetę.

Pamięć tego wypadku wyrzyła się niezatarte-

mi głoskami w głowie Ignasia, i od tego czasu sam począł uważać się za poetę i wierzyć w swoją przyszłą wielkość.

Sic poetae nascuntur.

Ale niedość że Ignas sam się uważał za poetę, cała rodzina uważała go już odtąd za takiego i państwu rewizorstwu niktby już nie był potrafił wybić z głowy tego przekonania, że ich syn jest gienjuszem.

A że to wiadomo iż gienjusz nie potrzebuje nauki, więc Ignas skończywszy czwartą klasę, nie chciał już do szkół chodzić, czemu się jego ojciec bardzo nie sprzeciwiał. Postanowiono że będzie siedział w domu i czekał aż natrafi mu się stosowne zatrudnienie.

Poznałem pana Ignacego kiedy był już w pełni wieku (maturus), a stało się to z następującej okoliczności.

Pewnego dnia (a było to jeszcze za błogich czasów mojej pierwszej młodości i rozpoczęcia kariery literackiej), leżałem sobie w łóżku odpoczywając po trudach snu, i rozmyślając nad tem, że trzeba jednak wstać i ubrać się.

Wtem odezwał się dzwonek od drzwi wchodowych, i pokrótce sprzeczce ze służącym, otwo-

rzyły się drzwi od mego pokoju, a w nich ukazała się dawno już nieoglądana przezemnie postać Kacpra mojego szkolnego kolegi, którego wszyscy na ławach szkolnych zwykli byliśmy nazywać Kacperkiem w szczęściu.

I rzeczywiście nikt godniej od niego nie zasługiwał na tę nazwę. Był to bowiem chłopak przystojny, bogaty, potulny jak baranek a więc lubiony od wszystkich, w samą miarę oszczędny, słowem miał wszystkie przymioty potrzebne do utworzenia sobie drogi w świecie.

Jednego tylko przymiotu matka natura mu uskąpiła, ale przy tylu innych odznaczających go zaletach była to taka drobnostka, że nawet o niej i wspominać nie warto.

Kacprowi brakło tego co ludzie wyszukujący zawsze jakichś teoretycznych mian, zwykli nazywać rozumem, ale co w rzeczy nie istnieje na świecie, jest tylko próżną fikcją, marą zmyśloną na zawrócenie głowy ludziom, a nawet choćby istniało, do niczego nie doprowadzi.

Bo weźmy przykład z Kacpra.

Kacper był głupi, ale to głupi jak sak, tak że naprawdę w stołowej uodze więcejby można było myśli wynaleść niż w jego głowie, i to jeszcze nim stoły zaczęły się obracać, bo teraz nie

dzielo, znają je oni bez przekładu, ale Herodot wymaga sprawdzeń i postosoowań z miejscowością i podaniami, nawet bajkami ludowemi. Rozpowszechniony, możeby przyczynił się prędzej do objaśnienia wielu wątpliwości. Wszakże rozumiałbym że go wydać trzeba i dziś z przypiskami Nadieżdina, Kollataja, postosować z klechdami i skazkami już wiadomemi; dopytać się w sanskryckim; starosłowiańskim i tatarskim językach o kilkanaście wyrazów nie objaśnionych dotąd lub objaśnionych domyslowie, zwidzić kilka miejscowości i dodać szczegółową mapkę. Wtenczas Herodot zostałby przystępny dla ogółu. Każdy z nas zwłaszcza mieszkańców Herodotowej Seytji, wiedziałby o co chodzi, czego szukają, co potrzebuje sprawdzenia, i bardzo być może że znalazłby je pod ręką. P. Andrzej Podbereski, jesteśmy przekonani mógłby tak wydać Herodota. *Tadeusz Padalica.*

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Depesze Telegraficzne.

Wiedeń 16 Października. Baron Hübnier otrzymał polecenie udania się na swoją posiadłość i wyjeżdża dziś wieczorem udając się wprost do Compiègne.

Z Neapolu nic nowego.

Madryt 13 Października. *Gazeta madyrycka* ogłasza postanowienie królewskie przywracające w całej mocy konkordat rzymski, znoszące wszelkie rozporządzenia, które są mu przeciwne, zawieszające dalsze wykonywanie prac o dezamortyzacji i unieważniające zapowiedziane przedaże.

Kilku gubernatorów prowincji odwołano z tych posad.

Pan Argueles został mianowany dyrektorem wydziału osad.

Madryt 15go Października. Ostatnie przysądzenie kolei żelaznej z Madrytu do Bajony zostało dopełnione. Przywilej ten oddany został kredytowi ruchomemu hiszpańskiemu (Pereire), z wsparciem 200 milj. realów ze strony skarbu. — Towarzystwo Prost nie stanęło do licytacji.

Konstantynopol 9go Października. Kombinacja ministerjalna w której Reszypasza miał objąć wielkie wezyrostwo, rozchwiała się.

(*Independance Belge.*)

A M E R Y K A.

— Nie mamy dostatecznych objaśnień względem powodów zajścia jakie wybuchło między rządem meksykańskim i posłem angielskim w tej rzeczypospolitej. *Pszczola* wychodząca w New-Orleans, dziennik zwykle posiadający pewne wiadomości co się tyczy wypadków meksykańskich, daje w tym przedmiocie niejaki wiadomości, które atoli potrzebują skompletowania, powtórzymy je tu.

Jeden paropływ szrubowy przybył w dniu 13 września do Hawany i zaraz wypłynął napowrót szukając floty angielskiej. Jeśli mamy wierzyć pogłoskom rozchodzącym się na wyspie Kubie,

sztuka że stolowe nogi są mądre, kiedy ja sam widziałem stół, który miał w jednej nodze ducha Napoleona, w drugiej Homera, w trzeciej Mahomet, a w czwartej jakiegoś syna Matuzalemu, który nie chciał wyjawiać swojego nazwiska. Kacper nie miał nawet żadnej pretensji do rozumu, mówił sam o sobie iż zna to do siebie że prochu nie wynajdzie i że musieli go okrutnie w ciemie bić za młodu.

Ale cóż to Kacprowi szkodziło, kiedy w świecie jak najlepiej się bez tego obywał, żyto i pszenica rodziły mu wybornie, majątek ciągle się pomnażał, w szafce z książkami (których wprawdzie nigdy nie czytał) coraz przybywało mu rozumu drukowanego i to jeszcze nie lada bo go kilku księgarzy za niego wybierało, panny na wydaniu patrzyły nań miłym oczkiem, mamy i ciocie uśmiechały się mu nader wdzięcznie, a ludzie rozumni albo słynący za takich, kłaniali się mu, albo bardzo czule ściskali za rękę, nazywając go swoim najlepszym przyjacielem?

Na cóż więc rozum Kacprowi, kiedy tak jak był, sam był kontent z siebie i z wszystkich, a nawzajem wszyscy z niego, kiedy życie płynęło mu mlekiem i miodem, świat wydawał mu się najrozkoszniejszym mieszkaniem, a ludzie prze-

statki angielskie miały się udać do Vera-Cruz aby tam oczekiwać ministra angielskiego, który już zażądał paszportów i wręczyć rządowi meksykańskiemu ultymatium angielskie w przedmiocie sprawy pana Barron.

Nasi czytelnicy nie wiedzą może co to za sprawa. Pan Barron, poddany angielski, jest jednym z najbogatszych negocjantów w Tepic. Należy on do domu Forbes i Barron, jego syn jest konsulem angielskim w Tepic, a syn jego kompanisty konsulem amerykańskim w temże mieście. Dwaj kompaniści wzięli czynny udział w kontrrewolucji, która usiłowała zwać liberalny rząd w Meksyku. Zaledwie Puebla powstała, w Tepic uczyniono to samo. Barron był jednym z głównych przywódców powstania.

Powstanie przytłumione w Puebla uległo temu samemu losowi w Tepic, ale światlejsza część ludności tej prowincji, oburzoną była rolą jaką pozwolił sobie odegrać pan Barron, *poddany angielski*, w wewnętrznych sprawach kraju. Najznakomitsi mieszkańcy podali do kongresu petycję, w której wyliczywszy zarzuty przeciw wspólnikom firmy Forbes i Barron, prosili Izby o wygnanie ich z terytorjum narodowego.

Petycja ta poniesiona została panu Farrias, deputowanemu, który zakomunikował ją jednemu dziennikowi, jako rzecz która powinna być publikowana. Barron wytoczył mu zaraz proces o potwarz, a sąd skazał deputowanego na miesiąc aresztu i znaczną karę pieniężną. Ale Izby wdały się w to, unieważniły wyrok przeciw panu Farrias i wzbronili wszelkiego dalszego prześladowania sądowego.

Barron poskarżył się przed swoim rządem, a ten według doniesień jakie mamy z Hawany, zdaje się chcieć wystąpić czynnie w tej sprawie. Ciekawi jesteśmy czego Anglja zażąda od Meksyku?

(*Independance Belge.*)

A U S T R J A.

— Piszą z Wiednia 11 października do *Journal des Débats*:

Nie wiemy ile może być prawdy w pogłosce obiegającej od kilku dni w naszym mieście w przedmiocie niezgody jaka miała powstać między naszym ministrem skarbu panem Bruck z jednej strony, a administracją naczelną wojny i świeżo utworzonym wydziałem administracji naszej marynarki, ale pogłoski tego rodzaju krążą istotnie i wyjaśniane są w następujący sposób:

Po zawarciu traktatu paryskiego najglówniej na przedstawienie ministra skarbu, Cesarz nakazał znaczne redukcje w stanie armji która utrzymywana była na wielkiej stopie wojennej w czasie kampanji 1854 i 1855 roku.

Z tych zarządzeń ekonomicznych wynikło tak znakomite zmniejszenie w wydatkach państwa, że pierwszy raz od roku 1848 sądzono, że będzie można nakoniec wprowadzić normalny budżet we wszystkich częściach Cesarstwa. Ta chwila obecnie jak się zdaje znowu się oddaliła w skutku ogromnych sum jakich nieprzestaje domagać się od ministra skarbu wydział wojny, na dokończe-

znaczonymi do życia w ciągłym szczęściu i uciechach.

Jednak na twarzy Kacpra kiedy wszedł do mojego pokoju, nie było tego uśmiechu szczęścia i zadowolenia który rozjaśniał zwykle jego oblicze jak słońce niebo w dzień pogodny, Kacper był dość smutny, a nawet cokolwiek zmieniony.

Zamknął drzwi i z jakąś dziwnie tajemniczą miną, wziął krzesło i usiadł przy moim łóżku.

— Jak się masz? zapytałem, dawnom cię nie widział, gdzieś się obracał?

Westchnienie było całą odpowiedzią.

Przestraszyło mnie to, bom pierwszy raz Kacpra wdychającego widział.

— Czyś chory, czy ci się jakie nieszczęście przytrafiło?

— Kocham się, wyjąknął Kacper między dwoma westchnieniami.

— I cóż w tym strasznego? bardzo ci winuję, miłość jest popędem serc szlachetnych.

— To moje serce musi być bardzo szlachetne, bo kocham się szalenie, zapamiętałem, na śmierć.

— Tem lepiej, nie ma czego rozpaczać, chyba jest ci nie wzajemną?

nie rozmaitych ważnych twierdzeń wnoszących się na granicach Austrii.

(*Indep. Belge.*)

F R A N C J A.

Paryż 17 Października. Rent a 3% od samego początku cofnęła się na 66,95 i 66,90 i dalej spadała z wolna bez żadnych prawie transakcji. Chwilo-wo około godziny trzeciej podniosła się znowu na 66,90, ale w końcu notowano tylko 66,80.

Kredyt ruchomy utrzymywał się spokojnie między 1475 i 1480. Kurs akcji kolei poprawił się nieco.

— Nasze finansowe położenie polepsza się; w tym tygodniu w kassach skarbowych i w banku wypłacano znaczne summy srebrem, to wskrzesza ufność. Przy tem widnokrąg polityczny zaczyna się rozjaśniać od strony Włoch. Stosunki dyplomatyczne ustana ale nic więcej nie będzie. Mamy w ręku list z Neapolu bardzo interesujący. Zaprzeczają w nim wszystkim doniesieniom dzienników o mniemanych przygotowaniach do obrony, to tylko jest prawdą że pulki cudzoziemskie zostały skompletowane i wszyscy oficerowie szwajcarscy którzy byli na urlopie, otrzymali rozkaz wrócenia pod chorągwie.

W Neapolu obiegała głucha wieść, że król postanowił abdykować na rzecz swego syna księcia Kalabrii, który nie będąc niczem poprzedniem związany, będzie mógł przywrócić konstytucję 1848 r. Ale konstytucja o której mowa, nie jest bynajmniej tem czego Francja żąda w Neapolu; chce ona tylko niejakiich ustępów administracyjnych i politycznych, nie więcej.

W Neapolu wydano rozkaz przygotowania nadzwyczajnych uroczystości i widowisk. Pani Tedesco ma kilkakrotnie wystąpić i pani Ristori (?) została wezwana i oczekiwana jest co chwila. Neapol jest zupełnie spokojny i nikt nie wierzy w czynną interwencję mocarstw. Przybyło wielu angi-ków, co tu wcale się nie podoba, bo powiększa wydatki na policję, gdyż wszyscy anglicy są tu przedmiotem najpilniejszego nadzoru.

— Cesarz chce aby zabawy w Compiègne były bardzo urozmaicone. Artyści z Theatre de Gimmase dadzą tam kilka widowisk, mianowicie bardzo w modzie będącą sztukę pana Girardin. Cesarz kazał także wznowić z dawnego repertoaru komedjo-operę Scribego, której dotąd nie znał: *Michaś i Kryśta*.

— W kościele Sgo Grobu znajduje się ciągle 10ciu księży franciszkanów, dla służby w chórze i słuchania spowiedzi pielgrzymów. Zastąpili oni 20tu kanoników ustanowionych przez Godfr. de Bouillon. Mieszkają oni w kilku ciasnych i ciemnych celkach za swoją kaplicą, pozostając tam przez trzy miesiące, nie wychodząc wcale i żywność jest im podawana przez okienko w drzwiach. Za temi celkami są stajnie w których stoją konie jazdy tureckiej. Niedawno rząd francuzki zażądał ustąpienia tej przestrzeni, aby mieszkania tych biednych zakonników uczynić nieco wygodniejszymi. Dla niewiadomych nam powodów, dotychczas nie uczyniono zadość tej prośbie. Ale sultan aby okazać że pragnie przysłużyć się Francji, ustąpił jej kościoła Stęj Anny w bliskości bramy Sgo Stefana. Niektó-

— Owszem, (tu znowu westchnienie).

— A więc cóż?

— Wystaw sobie, ona mieszka na wsi.

— To bardzo romantycznie, możesz i ty na wieś pojechać.

— Może i pojadę, ale dotychczas nie mogę. tymczasem pisuję listy..... to jest... nie pisuję..... tu Kacper się zaciął!

— Pisujesz albo nie pisujesz, ale z twojej mowy widać, że masz prawo pisać, jeszcze nie widzę w tem powodu rozpacz.

— To jest, chciałem ci powiedzieć, odparł znowu Kacper, jakając się za każdym słowem, że to niby to ja pisuję, ale naprawdę za mnie piszą, bo jak wiesz nie jestem bardzo mocny w komponowaniu. Przecież w klassach zawsze ty za mnie ćwiczenia odrabiałeś. Otóż przychodzę do ciebie w tym samym interesie.

Tu Kacper odetchnął jak gdyby ogromny ciężar spadł mu z piersi.

(*Dalszy ciąg nastąpi.*)

re tradycje mówią, że Najświętsza Panna urodziła się w bliskości Nazareth, ale większa część tradycji wschodnich utrzymuje przeciwnie, że urodziła się w miejscu gdzie teraz znajduje się mały domek stykający się z kościołem Stój Anny.

Dodać musimy że z tego kościoła pozostały tylko piękne zwaliska. Dotychczas księża w ziemi świętej corocznie płacili paszom gubernatorom Jeruzolimy za pozwolenie odprawiania mszy w tych zwaliskach w dniu Stój Anny. W tę to stronę miasta patriarcha Jeruzolimski Ks. Valerga przeniósł część kolonii chrześcijańskiej. Obszerne budynki wzniesione w okół Sgo Grobu, zajęły tyle gruntu że chrześcijanie powszechnie bardzo biedni nie mieli gdzie mieszkać.

Dotychczas gubernatorowie Jeruzolimy stawiali tysiączne przeszkody wykonaniu planu ks. Valerga, ale dzięki energii reprezentanta francuskiego w Konstantynopolu, otrzymano to pozwolenie ważne dla wpływu francuskiego, tak dalece, że gdy przed dwoma miesiącami pogłoska o tem ustąpieniu rozeszła się w Syrii, nikt jej nie chciał wierzyć. Przyznać należy, że pomimo niedawnych zawichrzeń w Damaszku, położenie chrześcijan w Syrii bardzo się polepszyło, tak dalece, że Anglicy którzy wszystko dobrze widzą i z wszystkiego starają się korzystać, myślą już o utworzeniu towarzystwa w celu zbudowania kolei żelaznej z Beyrut do Jeruzolimy, ale byłby to plan bardzo trudny do wykonania, bo na tej drodze wynoszącej 25 mil, pełno jest gór i wielkich dolin.

(Indépendance Belge)

— Czytamy w *Journal des Débats*: Kiedy po wzięto pierwszą pewną wiadomość o kradzieżach popełnionych w kassie kolei północnej, sprawcy tych kradzieży już byli na drodze do Ameryki. Carpentier jeszcze 27go sierpnia wzięwszy urlop pod jakimś pozorem, udał się do Havru, a z tamtąd do nowego świata, bracia Grellet i Parod odpłynęli tam z Anglii daleko wcześniej niż za nimi wysłano agentów towarzystwa. Carpentier wróciwszy raz z przechadzki w New-York, znalazł swój kuferek otwartym, ale postrzegłszy że mu nie brak ani pieniędzy ani nic z ważniejszych przedmiotów i sądząc że to może policja robiła u niego jakie poszukiwania, wyjechał natychmiast z swoją kochanką do Filadelfji, nie zawiadomiwszy nawet o tem swoich współników. Ci ostatni sądząc że wyjechał w okolicę na parę dni, czekali na niego, nie przypuszczając że przed jego powrotem znajdą się już w rękach sprawiedliwości.

Przy rewizji w mieszkaniu braci Grellet po aresztowaniu ich, znaleziono zaledwie 50,000 frank. Grellet oświadczył że to jest wszystko co mu pozostało, ponieważ w grze na giełdzie stracił resztę.

Podczas gdy agenci towarzystwa wysłani do Ameryki ścigali za zbiegłymi tam winowajcami, policja francuska nie ustawała w poszukiwaniach i

istotnie udało się odkryć, że prócz czterech wspomnianych pierwój indywiduów, wielu jeszcze ich spółników pozostało we Francji i pogranicznych krajach. Najbardziej skompromitowanymi między temi ostatnimi byli pp. Guerin i A.... Pierwszy został schwytany, drugi jak się dowiedziano udał się do Szwajcarii. Tam go już nie znaleziono, ale dowiedziano się z pewnością że wrócił do Paryża i tam się starannie ukrywa. Czujności policji udało się odkryć tu jego pobyt i aresztować.

Aresztowano także dwie kobiety, które zostawały w ścisłych stosunkach z winnymi, i znaleziono u nich korespondencję dowodzącą ich współwiny. Mąż jedné z nich udał się z Carpentierem do Ameryki, mąż drugie ukrywa się w Anglii. Dotychczas osób należących do tej sprawy i już schwytanych jest ośm, to jest Guerin; panna G. kochanka Carpentiera; A.... drukarz; dawny profesor; p. B....; pani D....; dwaj bracia Grellet i Parod. Przedwcześnie podobno doniesiono że ci ostatni zostali już pod strażą wysłani do Francji, gdyż ostatnie wiadomości z New-York donoszą, że oni stale wzbraniają się opuścić ziemię amerykańską, a jeśli nie skłonią się dobrowolnie do poddania się sprawiedliwości, potrzeba będzie wypuścić ich na wolność. Zdaje się jednak że zabrane u nich pieniądze będą mogły wrócić do ich prawnych właścicieli.

(Journal des Débats).

— Dziennik *Droit* zawiera następujące szczegóły o aresztowaniu braci Grellet i Parod w korespondencji z New-Yorku 1go października.

Wszędzie indziej, byle nie w Stanach Zjednoczonych, kradzież 5ciu milionów fr. sprawiłaby wielkie wrażenie i wywołała cały dykejonarz ubliżających przydomków, dla sprawców tak znakomitej kradzieży, w niejednym kraju nawet uważano by kodeks francuski za zbyt łagodny w karaniu tak wielkiego przestępstwa. U nas rzecz ma się inaczej. My tak bardzo przyzwyczajeni jesteśmy do tego rodzaju kataklizmów finansowych, tak wielką mamy słabość do tych rzadkich inteligencji, które gardząc motłochem przemysłowców niedochodzących do 50 milionów dolarów, szukają równych sobie w sferach wyższej spekulacji, tam naprzykład gdzie za pomocą (podwójnego) wypuszczenia w obieg akcji od razu zagarnie się 50% z własności akcjonistów kolei Marlem, albo między temi kasjerami municypalnemi którzy w New-Orleans znajdują miliony do sprzątnia, a nie mogą znaleźć sędziów którzyby ich potępił. Jednym słowem tak jesteśmy oswojeni z tym rozdziałem, że kradzież jednego miliona fr. jest dla nas rzeczą zupełnie obojętną i prędzejbyśmy podziwiali zręczność jej sprawcy niż go ganiłi. Widocznie dla amerykańskiego Szyller w swoim Fiesco Lavagna powiedział:

„Hańbą jest ukraść sakiewkę, śmiałością ukraść milion!”

Bez tego wstępu dziwnoby wam było że tu u nas

nie tyle interesują się panem Rothschild i towarzystwem północnej kolei, ile sprawcami popełnionej u nich kradzieży i że krytykują tylko niezręczność z jaką ci ostatni dali się schwycić a nawet że z wielkiem zadowoleniem znalezionoby w traktacie ekstradycji jakiś punkt, któryby mógł tych biedaków zasłonić przeciw artylerji sądów francuskich.

Donieśliśmy już że Parod pod nazwiskiem Debud, zgłosił się do p. Belmont agenta domu Rothschild w New-York, dla zmienienia 30,000 fr. w biletach na złoto i że agent ten odesłał jego bilety do sprawdzenia do Paryża, z kąd zaledwie za miesiąc mogły powrócić. Agenci francuscy ścigający sprawców kradzieży, zanotowali sobie tylko jego mieszkanie, spodziewając się że będzie czekał powrotu swoich biletów a tymczasem szukali Carpentiera, który im zniknął z hotelu Sgo Mikołaja. Ale gdy w trzy dni po tem mniemany Debud zgłosił się do p. Belmont prosząc go o zwrot swoich biletów bankowych, ten kazał mu przyjść nazajutrz, a policja zawiadomiona o tym wypadku, pilnowała posiadacza biletów i gdy ten dowiedziawszy się że takowe zostały już wysłane do Paryża, wyszedł z niezadowoleniem od bankiera, udał się za nim i zasiedli na czaty naprzeciw jego mieszkania.

W dwie godziny ujrzeli zbliżające się do tego domu dwie osoby, w których agent francuski Melon poznał braci Grellet. Aresztowano zaraz wszystkich trzech i z papierów mniemanego Debud pokazało się, że jego właściwe nazwisko jest August Parod. Znaleziono przy nim 24,000 fr. w biletach bankowych, a 16,000 w kufurze. Parod utrzymuje, że te 40,000 fr. i 30,000 które dał do wymiany panu Belmont, pochodzą ze sprzedaży jego własności i nie mają żadnego związku z sumami skradzionemi towarzystwu kolei północnej.

Ludwik Grellet okazuje szczery żal i niczego bardziej nie pragnie, jak powrócić do Francji i wyjaśnić swoje przestępstwo. Utrzymuje on, że razem z Carpentierem skradli 5557 akcji kolei północnej w ciągu trzech lat i że wszystkie te pieniądze stracili w grze na giełdzie, a to co pozostało, nie warte żeby o tem mówić.

Eugenjusz Grellet utrzymuje, że zupełnie nie wiedział o kradzieżach swego brata.

Francja żąda wydania winnych, na mocy traktatu ekstradycji z dnia 9 listopada 1843 roku, ale do tego potrzeba przeprowadzenia procesu i wyroku decydującego, czy wydanie może nastąpić lub nie. Rzecz ta zajmie zapewne niemało czasu.

W przyszłym liście doniosę wam szczegóły tłumaczenia się Grelleta, w jaki sposób kradzież o którą idzie, tak długo mogła się ukrywać. Zdaje się, że znaczne osoby będą w tem skompromitowane.

(Indép. Belge).

BANK OTOMAŃSKI

Utworzony na mocy ustawy Królowej Angielskiej i potwierdzony przez Sultana.

Kapitał zakładowy funtów szterlingów 500,000, a może być podwyższony do 2ch milionów fs.

Stosownie do ustawy, każdy akcjonariusz odpowiedzialnym jest za podwójną wartość swych akcji.

Dyrekcja Główna w Anglii.

Prezes: P. A. H. LAYARD. Członek Parlamentu.

Wice-prezes: P. JAMES J. CUMMINS, dyrektor The Union Bank of Australia.

PP. GEORGE GRENFELL GLYN, bankier w Londynie.

ARTHUR HANKEY, bankier w Londynie.

B. WEIKERSHEIM, bankier w Wiedniu.

HENRY AUSTIN BRUCE, członek Parlamentu.

HENRY KINGSCOTE.

GEORGE J. CLARK.

ROBERT CAMPRELL, dyrektor The Union Bank of Australia.

Bankierowie w Londynie.

PP. GLYN, MILLS et Cie.

PP. HANKEY.

Dyrekcja w Konstantynopolu.

Dyrektor P. CHARLES EDE.

Pod-Dyrektor P. EDWARD F. EDE.

Gerent P. M. GREEN.

Radcy administracji.

P. T. N. BLACK.

P. C. S. HANSON.

Dyrekcja w Galaczu.

P. A. L. POWELL, dyrektor.

P. H. A. JACKSON, gerent.

PRZYJECHALI DO WARSZAWY

Domański Damazy obyw.

z Zalesia nr 586, Górski

Stan. ob. z Uleńca nr 410,

Jabłoński Stan. ob. z Wał-

wie nr 584, Jezierski Fran.

ob. z Książa nr 1343, Kur-

dwowski Lud. ob. z Lu-

blina nr 585, Karczewski

Ant. ob. z Rajczyńa nr 585,

Kuszel Lucjan ob. z Pogo-

rzeli nr 604, Łasocki Wład.

ob. z Brochowa nr 1358,

Lempicki Romuald obywatel

z Strachowa nr 405, Mikla-

szewski Aleks. ob. z Mo-

skwy nr 643, Malinowski

Jan urzędnik z Grodna nr

1296, Niesiorowski Józef

ob. z Grabowa nr 556, Nad-

ratowski Konst. ob. z Ko-

ziejat nr 584, Niemojewski

Stan. ob. z Pokrzywnicy nr

584, Suidziński Tytus ob.

z Podczaszéj woli nr 625,

Skrzyński Jan ob. z Brze-

ścia Lit. nr 474, Stadnicki

Stanisław ob. z Osmólic nr

1245, Targowski Józef ob.

z Lewiczyna nr 584, Wło-

dek Hipolit ob. z Kargoszy-

na nr 2686, Zbijewski Jó-

zef ob. z Maciszewa nr 625,

Carneville's Zoe Marja ob.

z Paryża nr 614, Cioffe'i art.

opery włoskiej z Rzymu nr

475, Markow radca hono.

b. dyrektor komory Granica

z Paryża nr 4334, Szymań-

ski Józef ob. z Paryża nr

794.

WYJECHALI z WARSZAWY.

Bukowiński Teod. ob. do

Brzegów, Bielicki Lud. ob.

do Domaradzyna, Górski Sta.

urzęd. do Brześcia Lit., Mie-

czkowski Ant. ob. do Wólki

Ślupskiej, Sieciński Konstan.

porucz. do Smoleńska i Gu-

staw ob. do Krasnego, Szcze-

panowski Aleks. ob. do Pi-

licy, Wiślicki Miko ob. do

Brześcia Lit., ks. Zołęski Lu-

dwik pleban do Jeżowa, Zie-

liński Józef ob. do Wólki

Ślupskiej, Zaluski Fran. ob.

do Dziecinowa, Żwan Anto.

ob. do Szczyt, Konopacki

sekr. koleg. do Niemiec,

Plater Teofil hr. do Włoch.

TEATR ROZMAITOSCI. Dziś: Mularz. — Za-
chód słońca.

TEATR WIELKI. Jutro: Ernani.